

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen (RP 243/2020 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Hanna Kiiskinen, undervisnings- och kulturministeriet
- lagstiftningsråd Johannes Heikkonen, justitieministeriet
- ecklesiastikråd Pirjo Pihlaja, Kyrkostyrelsen
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att den gällande kyrkolagen ändras skyndsamt så att de kyrkliga myndigheternas organ kan sammanträda även elektroniskt. En förutsättning för elektroniska sammanträden är att de närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Elektroniska sammanträden kan hållas med hjälp av ett lämpligt informationssystem eller som videokonferens. Kyrkans och församlingarnas myndigheter ska se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

Beslutsförfarandet vid ett elektroniskt möte är detsamma som vid ett ordinarie möte. Den enda skillnaden är att deltagarna inte är fysiskt närvarande på mötesplatsen. Den möjlighet att sammanträda elektroniskt som föreslås i propositionen medför dock ett behov av att ändra också bestämmelserna om organens beslutförhet och om förrättandet av val i organen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

Betänkande FvUB 1/2021 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

För att kyrkans organ ska vara beslutföra förutsätts enligt de gällande bestämmelserna i kyrkolagen att organets medlemmar är fysiskt närvarande när beslutet fattas. Under undantagsförhållanden som föreskrivs genom förordning av statsrådet kan kyrkostyrelsen dock med stöd av 25 kap. 14 § i kyrkolagen meddela interimistiska bestämmelser som gäller församlingarnas, de kyrkliga samfälligheternas och kyrkostyrelsens förvaltning och verksamhet. Eftersom sammanträdesförfarandet är en del av kyrkans förvaltning kan de interimistiska bestämmelserna under undantagsförhållanden tillåta bland annat elektroniska sammanträden.

När undantagsförhållanden enligt beredskapslagen inte råder kan kyrkostyrelsen inte meddela interimistiska bestämmelser som tillåter elektroniska sammanträden. På kyrkans organ tillämpas således under normala förhållanden de bestämmelser i kyrkolagen som gäller organets beslutförhet och som förutsätter att medlemmarna är närvarande vid sammanträdet när beslutanderätten utövas, även om begränsningar av rörelsefriheten eller sammanträdesrätten som införts med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar eller någon annan lag de facto hindrar dem från att närvara vid ett kyrkligt organs sammanträde.

I den aktuella propositionen föreslås det att bestämmelserna i kyrkolagen ändras så att kyrkans myndigheter kan hålla sammanträden också elektroniskt. Förvaltningsutskottet konstaterar att bestämmelserna om kyrkans elektroniska sammanträden har behandlats i utskottet redan våren 2020 som en del av en mer omfattande totalreform av kyrkolagen. Behandlingen av denna totalreform har dock avbrutits i avvaktan på fortsatt beredning. Utskottet anser det motiverat att den lagstiftning som möjliggör elektroniska sammanträden kommit till riksdagen genom en separat proposition för skyndsam behandling och tillstyrker lagförslaget. De synpunkter som framförs i detta betänkande kan beaktas vid beredningen av en totalreform av kyrkolagen.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att se till att organen i församlingar, kyrkliga samfälligheter, stift och kyrkans centralförvaltning kan fungera och medlemmarna kan delta i beslutsfattandet också under covid-19-epidemin. Enligt erhållen utredning har den gällande kyrkolagen visat sig vara problematisk under rådande förhållanden, eftersom beslutförhet i de kyrkliga myndighetsorganen på ovan nämnt sätt förutsätter att medlemmarna är närvarande på den egentliga mötesplatsen. Genom propositionen ges kyrkans medlemmar bättre möjligheter att på lika villkor delta i församlingsbeslut. Ett ytterligare mål är att förhindra att viruset sprids och att skydda dem som hör till riskgrupperna.

Elektroniskt sammanträdesförfarande

Det föreslås att de grundläggande bestämmelser som möjliggör ett elektroniskt sammanträdesförfarande tas in i 7 kap. 3 § i kyrkolagen. Enligt den paragrafen ska beslut i ärenden som hör till ett organ kunna fattas vid ett ordinarie sammanträde eller vid ett sammanträde i en elektronisk miljö, det vill säga ett elektroniskt sammanträde. Organet kan enligt motiveringen behandla ärenden vid ett sammanträde på mötesplatsen eller alternativt sammanträda elektroniskt. Den föreslagna be-

Betänkande FvUB 1/2021 rd

stämelsen verkar således förutsätta ett förhandsbeslut om huruvida organets sammanträde ska betraktas som ett ordinarie sammanträde eller ett elektroniskt sammanträde.

Enligt den föreslagna 7 kap. 4 § är dock en kombination av dessa sammanträdesförfaranden möjlig, eftersom också de medlemmar i ett organ som deltar i sammanträdet på elektronisk väg anses vara närvarande. Den föreslagna regleringen motsvarar till denna del kommunallagens (410/2015) bestämmelser om elektroniskt sammanträdesförfarande. Utskottet anser det vara ändamålsenligt att sammanträdesförfarandena kan kombineras. Det är dock möjligt att ytterligare förtydliga regleringen genom att till 7 kap. 3 § foga en precisering av vilken det framgår att man också kan delta i ordinarie sammanträden elektroniskt.

Enligt uppgift har kyrkostyrelsen för avsikt att ge församlingarna anvisningar om tillämpningen av bestämmelserna. Närmare bestämmelser kan också tas in i de interna administrativa bestämmelser som styr organen.

Elektronisk möteskallelse

Utskottet konstaterar att den föreslagna regleringen inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse som gör det möjligt att sända kallelsen till ett sammanträde elektroniskt. Enligt motiveringen kan bestämmelser om detta tas in i arbetsordningarna, anvisningarna och instruktionerna för organen. Sakkunniga som utskottet hört framhöll att det är motiverat att föreskriva om detta i lag, eftersom det elektroniska förfarandet vid sammanträdet inte som sådant inbegriper möjligheten att skicka en elektronisk möteskallelse. En bestämmelse som ger möjlighet att sända kallelsen till ett sammanträde elektroniskt ingår exempelvis i 94 § 4 mom. i kommunallagen.

I detta sammanhang påpekar utskottet att den synnerligen detaljerade regleringen i kyrkolagen behandlats tidigare bland annat i grundlagsutskottets utlåtande om totalreformen av kyrkolagen (GrUU 4/2020 rd). Enligt erhållen utredning har praxis varit att det i kyrkofullmäktiges, domkapitlens och kyrkostyrelsens arbetsordningar anges hur sammanträden ska sammankallas. Arbetsordningarna tillåter numera också att sammanträden sammankallas elektroniskt. Även i fortsättningen bör man tänka på i vilken mån det är ändamålsenligt att ta in regleringen i kyrkolagen och när det kan utfärdas interna bestämmelser inom förvaltningen.

Ett jämlikt sammanträdesförfarande

Vid ett elektroniskt sammanträde krävs det att de som konstateras vara närvarande står i bild- och ljudförbindelse med varandra på lika villkor. Utskottet anser att detta är en nödvändig grundläggande princip för att säkerställa ett jämlikt sammanträdesförfarande. Lika rätt för medlemmar i ett kyrkligt organ att delta i organets sammanträden kan anses vara nödvändig också med tanke på demokratin inom den kyrkliga förvaltningen. Utskottet understryker att deltagande på lika villkor innebär bland annat att en medlem i ett organ kan följa mötet, påverka genom att diskutera och kommentera samt delta i att fatta beslut (FvUB 7/2020 rd).

Betänkande FvUB 1/2021 rd

Informationssäkerhet och sekretess

Enligt den föreslagna 7 kap. 3 § ska församlingar och kyrkliga samfälligheter vid e-sammanträden sörja för informationssäkerheten och se till att utomstående inte får tillgång till sekretessbelagda uppgifter. Utskottet konstaterar till denna del att lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), som reglerar kraven på informationshantering och informationssäkerhet, inte ska tillämpas, eftersom det enligt 3 § 2 mom. i den lagen föreskrivs om informationshantering och användning av informationssystem inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka i kyrkolagen.

I kyrkolagen ingår det för närvarande knappast någon sådan reglering. Enligt erhållen utredning är avsikten att i samband med totalreformen av kyrkolagen föreskriva att 4 kap. om informationssäkerhet i informationshanteringslagen också ska gälla kyrkan. Kyrkostyrelsen har också utfärdat handlingar som är bindande för kyrkliga myndigheter om kyrkans informationssäkerhetspolitik och allmänna bestämmelser om informationssäkerhet.

Utskottet anser att skyldigheten att använda krypterade eller annars skyddade dataöverföringsförbindelser i det allmänna datanätet är nödvändig med tanke på informationssäkerheten, om de uppgifter som överförs ska hållas hemliga. Utskottet betonar också i övrigt betydelsen av informationssäkerhet och fungerande datasystem vid ett elektroniskt sammanträdesförfarande.

Tryggande av valhemligheten samt sammanträdesoffentlighet

Tryggande av valhemligheten är enligt det föreslagna 7 kap. 4 § 3 mom. en förutsättning för att val kan förrättas med slutna sedlar vid ett elektroniskt sammanträde. Förvaltningsutskottet hänvisar till sitt tidigare betänkande (FvUB 7/2020 rd), där utskottet har fäst uppmärksamhet vid att vanliga videokonferensprogram eller motsvarande program i allmänhet inte som sådana möjliggör att val vid ett elektroniskt sammanträde förrättas med slutna sedlar så att valhemligheten tryggas. Vid sidan av ett elektroniskt sammanträde är det dock möjligt att använda någon annan teknisk lösning, såsom elektroniska röstningssystem, vilket nämns i motiveringen till det aktuella förslaget, om valet på så sätt kan förrättas med slutna sedlar på ett sätt som tryggar valhemligheten.

Den föreslagna 7 kap. 6 § gäller bland annat offentlighet för elektroniska sammanträden. Enligt paragrafen ska allmänheten kunna följa kyrkofullmäktiges sammanträde också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg. Bestämmelsen kan anses vara en nödvändig garanti för att behandlingen är öppen och att beslutsfattandet är offentligt. Regleringen motsvarar till innehållet 101 § i kommunallagen, enligt vars 4 mom. allmänheten ska ha möjlighet att följa organens offentliga sammanträden också till den del någon deltar i ett sammanträde på elektronisk väg.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Betänkande FvUB 1/2021 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 243/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 12.2.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
medlem Tiina Elo gröna
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Aki Lindén sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Matti Semi vänst
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Ben Zyskowiec saml.

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.